

Warszawa, 13 marca 2024 r.

Większość europejskich ekspertów jest sceptyczna w sprawie osiągnięcia przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.

Polski Instytut Ekonomiczny sprawdził przewidywania ekspertów sektora energii z 23 krajów UE odnośnie terminu wejścia w życie poszczególnych europejskich dyrektyw środowiskowych. Najmniejsze obawy budzi zakaz sprzedaży spalinowych samochodów osobowych przed 2035 r. – w realizację tego celu wierzy ponad 70 proc. badanych. Jednocześnie tylko 44 proc. badanych ekspertów uważa, że UE osiągnie klimatyczną neutralność do 2050 r. Największe wątpliwości ekspertów budzi kwestia realizacji celu dotyczącego udziału OZE w miksie energetycznym UE w 2030 r. – 56 proc. ekspertów było zdania, że realizacja tego celu nie będzie możliwa w tym terminie. Mniej niż co trzeci ekspert (29 proc.) z Europy Centralnej był przekonany, że jego kraj spełni cele związane z redukcją emisji CO₂ określone w rozporządzeniu w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego (ESR). Najbardziej kontrowersyjnymi tematami, dzielącymi europejskich ekspertów są elektryfikacja ciepłownictwa i przyszłość energetyki jądrowej. To główne wnioski raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego pt. „Wyzwania Fit For 55. Cele transformacji energetycznej okiem ekspertów europejskich”.

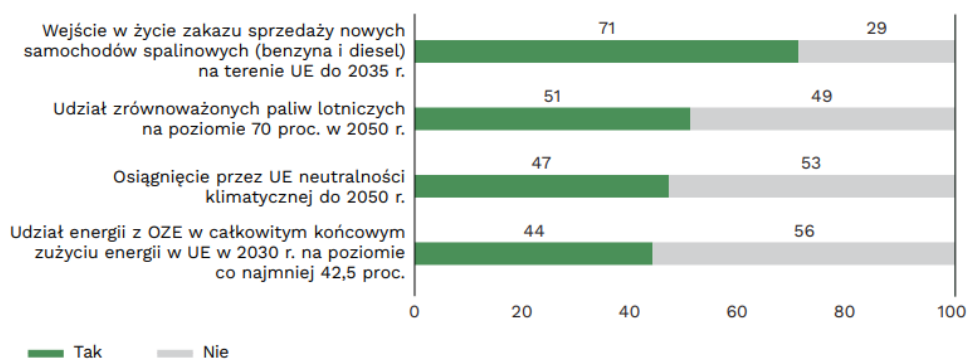
W Unii Europejskiej od lat trwają dyskusje nad osiągnięciem neutralności klimatycznej, jednak przedstawiciele poszczególnych krajów UE nie są zgodni co do tempa i wyznaczonej drogi transformacji. Część państw członkowskich sugeruje, iż cele unijne wyznaczone m.in. przez pakiet Fit for 55 są zbyt ambitne, inni w tym samym czasie postulują zwiększenie tempa transformacji energetycznej i jeszcze większe zaostrzenie celów klimatycznych. Te rozbieżności skłoniły Polski Instytut Ekonomiczny do zbadania opinii ekspertów europejskich i zakreślenia potencjalnego wpływu ich postaw na realizację celów unijnej polityki klimatycznej.

PIE zbadał opinie ekspertów w zakresie realizacji celów unijnych (udział OZE w całkowitym końcowym zużyciu energii w UE w 2030 r., zakaz sprzedaży nowych samochodów spalinowych na terenie UE do 2035 r., udział zrównoważonych paliw lotniczych na poziomie 70 proc. w 2050 r., osiągnięcie przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.), a także celów krajowych (udział OZE w całkowitym końcowym zużyciu energii w danym państwie w 2030 r., redukcja emisji z transportu drogowego, kolei i budynków do 2030 r., ograniczanie średniego rocznego ograniczania zużycia energii w latach 2025-2030).

„W badaniu skupiliśmy się na celach i zagadnieniach przedstawionych w kilku różnych dyrektywach (EU ETS, EED, RED III, EPBD, CBAM, inicjatywie ReFuelEU Aviation oraz rozporządzeniu ESR). Mają one konkretne, wyrażone liczbowo cele, do których specjaliści z danej dziedziny mogą łatwo się odnieść. Najmniejsze kontrowersje budziła realność celu związanego z zakazem sprzedaży spalinowych samochodów osobowych przed 2035 r. Ponad 70 proc. ekspertów było zdania, że cel uda się osiągnąć. Największe wątpliwości ekspertów budziła realizacja celu dotyczącego udziału OZE w miksie energetycznym UE

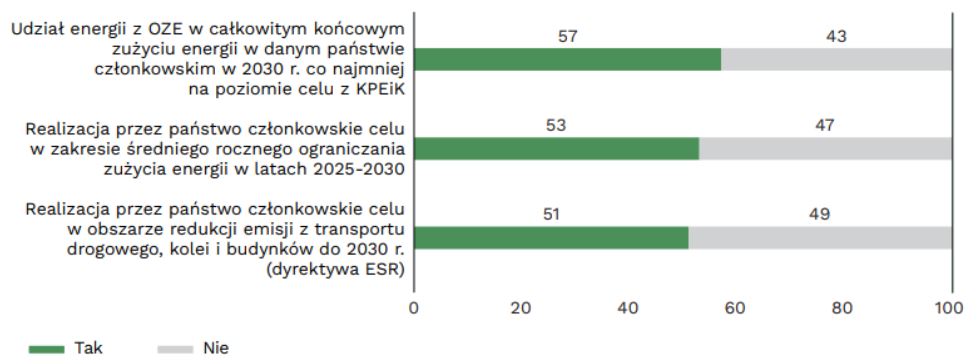
w 2030 r. – aż 56 proc. ekspertów było zdania, że nie uda się go zrealizować. Nasze badanie pokazało jednocześnie, że eksperci są bardziej optymistyczni w deklaracjach dotyczących możliwości realizacji krajowych celów polityki klimatycznej własnych państw niż większości celów unijnych. Może to świadczyć o braku przekonania do skuteczności działań koordynacyjnych na poziomie unijnym. Badanie PIE potwierdziło też dwie główne osie sporu w europejskiej energetyce: przyszłość energetyki jądrowej oraz elektryfikacja ciepłownictwa indywidualnego i systemowego” - mówi Marcelina Pilszyk, starsza analityczka w Zespole Klimatu i Energii.

Wykres 5. Deklaracje ekspertów dotyczące szans realizacji celów pakietu Fit for 55 na poziomie unijnym (w proc.)

Źródło: opracowanie własne pracowni PIE na podstawie wyników badania opinii ekspertów.

Wykres 6. Opinie ekspertów dotyczące szans realizacji celów pakietu Fit for 55 na poziomie krajowym (państwa członkowskie, w proc.)

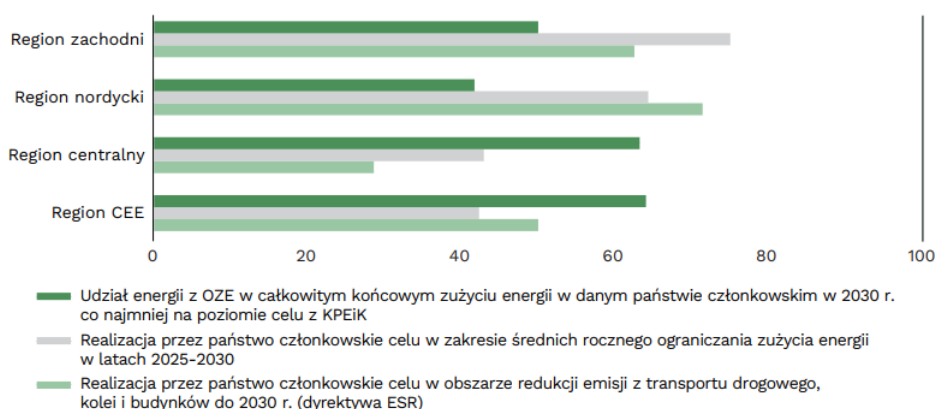
Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie wyników badania opinii ekspertów.

Większość ekspertów była zdania, że reprezentowane przez nich państwo zrealizuje zadeklarowany w Krajowym Planie na Rzecz Energii i Klimatu cel udziału OZE w miksie energetycznym w 2030 r., zmniejszy zużycie energii pierwotnej i ograniczy emisję z transportu drogowego do wymaganych poziomów. Jednocześnie aż 56 proc. ekspertów było zdania, że nie uda się zrealizować celu 42,5 proc. udziału OZE w miksie energetycznym UE w 2030 r. Jedynie 13 proc. ekspertów było zdania, że ich państwo nie

zrealizuje żadnego z trzech celów krajowej polityki klimatycznej. Jednocześnie tylko 16 proc. uważa, że każdy cel będzie zrealizowany w terminie.

„Badanie PIE pokazało, że postawy wobec szans realizacji unijnych celów klimatycznych są ściśle związane z reprezentowanym przez konkretnych ekspertów krajem lub regionem. Eksperci z Europy Centralnej i Środkowo-Wschodniej byli znacznie bardziej optymistyczni w ocenie możliwości realizacji krajowego celu OZE (niższego niż w innych regionach), ale sceptycznie podchodzili do szans na obniżenie przez ich kraj zużycia energii i redukcji emisji z budynków i transportu drogowego. Tylko 29 proc. ekspertów z Europy Centralnej było przekonanych, że ich kraj spełni cele rozporządzenia ESR, w porównaniu z 71 proc. ekspertów z regionu nordyckiego. Eksperci z Europy Zachodniej byli najbardziej optymistyczni w kwestii redukcji zużycia energii – 75 proc. uważało, że ich kraj zrealizuje cel w tym obszarze. Najbardziej sceptyczni w zakresie redukcji zużycia energii byli eksperci z krajów Europy Środkowo-Wschodniej - jedynie 42 proc. było zdania, że ich kraj zrealizuje zadeklarowany cel” – wskazuje dr Kamil Lipiński, kierownik zespołu klimatu i energii.

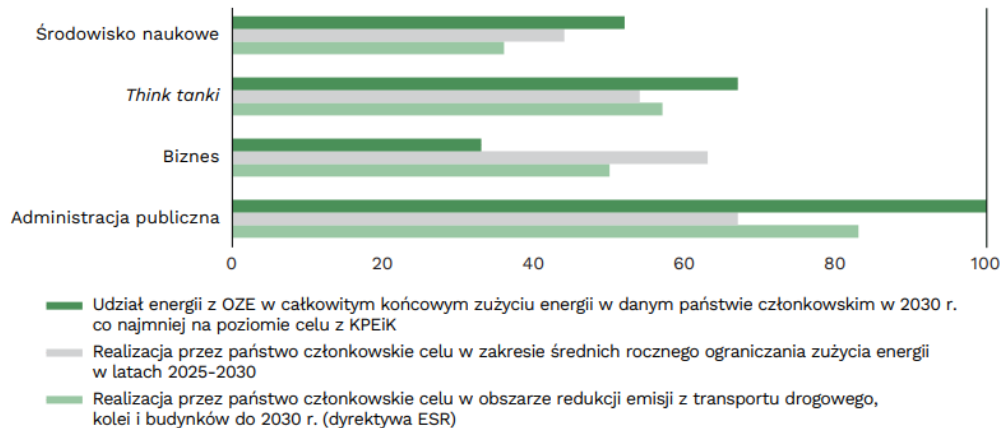
Wykres 13. Krajowe cele klimatyczne a region reprezentowany przez eksperta (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE.

Im wyższe cele klimatyczne państwa reprezentowanego przez eksperta, tym większy był jego sceptycyzm wobec możliwości ich realizacji. 64 proc. ekspertów reprezentujących kraje Europy Środkowo-Wschodniej było zdania, że państwo zrealizuje cel OZE określony w Krajowym Planie na rzecz Energii i Klimatu. Takiego zdania było 63 proc. ekspertów z Europy Centralnej, 50 proc. z Europy Zachodniej i jedynie 42 proc. ekspertów z najambitniejszego w tym obszarze regionu nordyckiego.

Wykres 17. Krajowe cele klimatyczne a rodzaj instytucji reprezentowanej przez eksperta (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE.

Wyniki badania pozwoliły wyłonić 4 główne typy postaw ekspertów:

1. Kopalni sceptycy - nie są przeciwnikami unijnej polityki klimatycznej, ale zakładają wolniejsze tempo transformacji i utrzymanie przez paliwa kopalne istotnej pozycji w miksie energetycznym
2. Nuklearni hamulcowi - popierają rozwój energii jądrowej i są najbardziej sceptyczni wobec realizacji celów unijnych, ta grupa najczęściej wskazuje na energię jądrową, czasem we współpracy z fotowoltaiką
3. Jądrowi transformatorzy - wierzą w realizację krajowego celu OZE, popierają energetykę jądrową, ale podkreślają kluczową rolę OZE w transformacji sektora elektroenergetycznego.
4. Zieloni entuzjaści - przewidują elektryfikację ogrzewania i wycofanie się z energetyki jądrowej, są najbardziej optymistyczną grupą ekspertów.

***

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl